

WEB-КУЛЬТУРА ЯК ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ В ЦИФРОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

С.М. ІЛЛЯШЕНКО

д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу та міжнародних
економічних відносин Національного технічного університету

«Харківський політехнічний інститут» (м. Харків);

доктор хабілітований, професор, професор Економіко-гуманітарного
університету (м. Бельсько-Бяла, Польща)

Ю.С. ШИПУЛІНА

д.е.н., професор, професор кафедри маркетингу Національного технічного
університету «Харківський політехнічний інститут» (м. Харків)

Четверта промислова революція (ІР4.0) і її інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) дали потужний поштовх формуванню цифрової (мережевої) економіки яка характеризується цифровізацією бізнес-процесів і переведенням їх у мережу Інтернет. Країни, які зробили ставку на цифровізацію економіки, є лідерами інноваційного зростання, вони також характеризуються високим рівнем якості життя їх народів, їх підприємства сформували імідж інноваторів [1], що в умовах ІР4.0 сприяє посиленню їх конкурентоспроможності на міжнародних ринках. Зокрема, за рівнем готовності до цифрового зростання перші позиції у світовому рейтингу Network Readiness Index 2021 [2] займають США, Сінгапур, Швеція. Вони ж займають аналогічні позиції у групі країн з високим рівнем доходу на душу населення. Україна займає перше місце у групі країн з доходом на душу населення нижче середнього, за нею йдуть Індонезія і Індія. Слід зазначити, що у порівнянні з 2020 роком Україна піднялася на одну позицію - перемістилася з другого на перше місце в зазначеній категорії країн.

Позиції країн у рейтингу Network Readiness Index визначаються за чотирма комплексними показниками: технології – рівень технологій, який є обов'язковою умовою для участі країни у світовій мережевій економіці; люди –

наявність доступу, ресурсів та навичок для продуктивного використання технологій населенням та організаціями; управління – використання цифрових технологій в системах управління різного рівня; вплив цифровізації на економічне зростання та добробут населення. Проведений аналіз за авторським підходом показав, що Україна за усіма цими показниками має середній рівень цифрової готовності [3], що свідчить про загалом хороші шанси на розвиток цифрової економіки, проте їх реалізація пов'язана з підвищеним ризиком [4].

З позицій конкретних організацій (підприємств і установ) провідну роль в успіху реалізації їх шансів на розвиток в цифровій економіці відіграє Web-культура, яка є складовою частиною їх корпоративної культури [5]. Web-культура організації у контексті дослідження розглядається як основа середовища сприятливого для орієнтації інтелекту і знань персоналу на цифровізацію бізнес-процесів і переведення їх в мережу інтернету. За аналогією зі складовими Network Readiness Index в структурі Web-культури запропоновано виділити такі підсистеми і їх основні елементи:

- Технологічна (технології): наявність ІКТ ПР4.0 актуальних для галузі діяльності організації чи суміжних галузей; знання щодо тенденцій втрати актуальності чи розвитку існуючих та створення нових ІКТ ПР4.0; доступність для персоналу ІКТ ПР4.0 і можливості їх використовувати.

- Інтелектуально-креативна (люди): можливість і спроможність (інтелектуальна, технічна тощо) використання ІКТ ПР4.0 у свої професійній діяльності; зорієнтованість на постійний пошук нових сфер і способів використання ІКТ ПР4.0 для ефективного вирішення завдань професійної діяльності (своєї, групової, організації у цілому); безперервне навчання, самонавчання і самовдосконалення; готовність передати свої навички і досвід колегам.

- Організаційно-управлінська (управління): ефективність організаційних структур управління; їх висока адаптивність до змін умов зовнішнього і внутрішнього середовища; урахування інтересів персоналу; сприятливі умови

праці і відпочинку; свобода горизонтальних і вертикальних комунікацій; технічне забезпечення ефективного використання ІКТ ПР4.0.

- Мотиваційно-результативна (вплив): урахування індивідуальних, групових і організаційних типів мотивації; мобільність горизонтальних і вертикальних переміщень персоналу; націленість на результативність використання ІКТ ПР4.0 на рівні окремих бізнес-операцій, напрямів діяльності, а також діяльності організації у цілому.

В умовах ПР4.0 провідним сектором економіки є сектор знань, в попередніх 1-й і 2-й промислових революціях провідним були добувна і переробна промисловість, у 3-й - сфера послуг. Відповідно, основними передумовами цифровізації на базі ІКТ ПР4.0 національної економіки у цілому, а особливо - окремих організацій як її елементів, є:

- інтелектуальний капітал в якому сконцентровано інтелект і знання персоналу;

- Web-культура, яка формує умови успішної реалізації інтелектуального капіталу в процесі розроблення і впровадження стратегій розвитку в цифровій економіці.

Ефективне управління розвитком організації (на базі ІКТ ПР4.0) в цифровій економіці повинне передбачати моніторинг актуальності стану інтелектуального капіталу і Web-культури (у т.ч. їх підсистем та їх елементів), а також забезпечення їх відповідності. Це потребує розроблення відповідної методичної бази для оцінювання і прийняття за його результатами обґрунтованих управлінських рішень.

Підбиваючи підсумки викладеному можна зробити такі висновки:

- окреслено роль Web-культури як однієї з головних передумов розвитку організації в умовах цифрової економіки;

- уточнено склад підсистем і елементів Web-культури організації, що надає можливість вести її уточнену оцінку з позицій формування сприятливих умов для цифровізації діяльності;

- показано, що формування стратегій розвитку організації в цифровій економіці потребує моніторингу актуальності стану її інтелектуального капіталу і Web-культури стосовно умов ІР4.0, а також приведення їх у відповідність.

Отримані результати у сукупності розвивають засади управління розвитком організацій різних галузей в цифровій економіці, зокрема, в частині урахування Web-культури як основи середовища сприятливого для орієнтації інтелекту і знань персоналу організації на цифровізацію бізнес-процесів і реалізацію їх в мережі інтернету.

Подальші дослідження повинні бути спрямованими на формування засад організаційно-економічного механізму управління на базі ІКТ ІР4.0 розвитком підприємств і установ в цифровій економіці.

Література

1. Колодка А.В., Ілляшенко С.М. Імідж організації як економічна категорія: сутність, зміст, основні етапи формування. *Прометей*. 2012. №2(38). С. 164-170.

2. Network Readiness Index 2021. <https://networkreadinessindex.org/nri-2021-edition-press-release/>

3. Ілляшенко С.М., Шипуліна Ю.С., Ілляшенко Н.С. Проблеми і перспективи розвитку в Україні цифрової економіки в контексті забезпечення економічної безпеки держави. Сталій розвиток – ХХІ століття (наукові читання імені Ігоря Недіна). Дискусії 2021 : зб. матеріалів (наук. доп.) 7-ї Міжнар. наук.-практ. онлайн-конф., [2-3 грудня 2021 р.] : електрон. вид. / ред. Є. В. Хлобистов ; Нац. ун-т "Києво-Могилянська акад.". Київ, 2021. С. 194-201.

4. Illiashenko, S., Illiashenko, N., Shypulina, Y., Raiko, D., Bozhkova, V. Approach to assessment of prerequisites for implementation of strategic directions of innovative development of industrial enterprises. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2021. 3 (13 (111)). P. 31-46.

5. Illiashenko S.M. Web-culture as a factor of company's competitiveness enhancement. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2014. № 3. С. 121-129.